

Den nya polisorganisationen – några frågor om personuppgiftsbehandling m.m.

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten har granskat förslagen i departementspromemorian främst med utgångspunkt från sin uppgift att ur ett rättsäkerhets- och integritetsskyddsperspektiv utöva tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet, bl.a. över polisens behandling av personuppgifter enligt polisdatalagen (2010:361, PDL).

Nämnden tillstyrker promemorians förslag att personuppgiftsbehandling i forensisk verksamhet regleras i PDL. Inte minst den forensiska verksamhetens nära samband med brottsbekämpningen talar för en sådan lösning. Den föreslagna regleringen i PDL innebär att nämnden kommer att få tillsyn även för den personuppgiftsbehandling som kommer att ske i forensisk verksamhet. Nämnden kan inte i dag med någon säkerhet uttala sig om hur denna ökning av nämndens tillsynsområde kommer att belasta nämndens resurser.

Nämnden tillstyrker också att den särskilda lagen om Polismyndighetens elimineringsdatabas ska vara kvar. Den bör alltså – som nämnden uttalade i sitt remissyttrande över departementspromemorian *Behandlingen av personuppgifter vid Statens kriminaltekniska laboratorium*, Ds 2013:22 – inte inarbetas i PDL.

Enligt förslaget ska 5 kap. PDL exklusivt reglera behandlingen av personuppgifter i forensisk verksamhet. För att forensisk verksamhet ska kunna skiljas från verksamhet i vilken personuppgiftsbehandlingen sker med stöd av 2 och 3 kap. PDL är det därför viktigt att definitionen av forensisk verksamhet är tydlig och så utömnande som möjligt. Den föreslagna definitionen av forensisk verksamhet i 2 kap. 3 § PDL har enligt nämnden vissa brister i detta avseende.

Definitionen omfattar till synes inte spår och prover som tas i syfte att utsluta personer, föremål eller platser från en utredning. Nämnden ställer sig exempelvis frågande till om de prover för DNA-analys som

omnämns i nya 5 kap. 8 § PDL (nuvarande 4 kap. 8 § PDL) kan sägas utgöra forensisk verksamhet med den föreslagna definitionen. Vidare synes definitionen heller inte omfatta personuppgiftsbehandling i de fall det av olika skäl inte går att fastställa om spår och prover härrör från ett brott eller en brottsplats, eller då det efter analys visar sig att det inte finns något samband med ett brott eller en brottsplats. Definitionen bör därför ses över i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

En annan konsekvens av definitionens utformning är att brottsplatsundersökningar kommer att hänföras till verksamhet som regleras i nya 5 kap. PDL och inte till verksamhet enligt 2 och 3 kap. PDL. Samtidigt framhålls det i promemorian att de uppgifter som ingår i protokoll, rapporter m.m. från brottsplatsundersökningar ska kunna behandlas och göras gemensamt tillgängliga på samma sätt som i dag (s. 65).

Som nämnden förstår förslaget kommer personuppgifter rörande t.ex. omhändertaget eller beslagttaget material att omfattas av nya 5 kap. PDL när uppgifterna behandlas för något av ändamålen i nya 5 kap. 1 § PDL, och samtidigt omfattas av bestämmelserna i 2 och 3 kap. PDL inom ramen för en brottsutredning. Nämnden kan inte fullt ut överblicka konsekvenserna av detta. Innebörden av förslaget i denna del bör närmare belysas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Nämnden har i dag tillgång till uppgifterna i belastningsregistret. Nämndens rätt enligt lagen (2007:980) om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet att av förvaltningsmyndigheter som omfattas av nämndens tillsyn få de uppgifter och det biträde som nämnden begär har således aldrig ifrågasatts när det gäller att av Rikspolisstyrelsen få uppgifter ur belastningsregistret. Nämnden har dock ingen erinran mot den föreslagna författningsändringen.

Nämnden har inte heller någon erinran mot att Tullverket och Kustbevakningen kan ges direktåtkomst till vapenregistren av Polismyndigheten. I promemorian framhålls att det inte behövs någon särskild sekretessbrytande regel för att kunna medge Tullverket och Kustbevakningen direktåtkomst. Enligt promemorian kan det nämligen inte anses föreligga någon fara för att vapen eller ammunition kommer till brottslig användning när uppgifter lämnas ut till en brottsbekämpande myndighet. Promemorians slutsats, som man får förstå den, är att den sekretess som gäller enligt 18 kap. 16 § Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL) därmed inte utgör något hinder för Tullverkets och Kustbevakningens direktåtkomst (s. 93).

Nämnden vill emellertid när det gäller den föreslagna direktåtkomsten framhålla att det i promemorian saknas en analys av behovet av en sekretessbrytande bestämmelse när det gäller viss annan sekretess. Således kan enligt 35 kap. 23 § OSL sekretess gälla till skydd för enskildas personliga förhållanden i ärenden enligt vapenlagen (1996:67), om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Med den innebörd som menbegreppet har i OSL, torde det behövas en sekretessbrytande sekretessregel som tar sikte på just den bestämmelsen om Tullverket och Kustbevakningen ska ges direktåtkomst till vapenregistren. Denna sekretessfråga måste belysas i det fortsatta arbetet.

Med tanke på att direktåtkomst är särskilt känslig från integritets- synpunkt vill nämnden framhålla att det är av största vikt att reglerna om tillgång till personuppgifter i lagen (2005:787) om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet, 4 §, och i Kustbevakningsdatalagen (2012:145), 2 kap. 3 §, får genomslag vid tilldelningen av behörigheter till registret samt att interna kontrollfunktioner, såsom exempelvis återkommande logguppföljning, används av myndigheterna både proaktivt och reaktivt.

Förslaget om att Säkerhetspolisen *bör* underrätta Försvarsmakten om omständigheter som kan medföra att en person som tillhör hemvärnets personal är olämplig att inneha skjutvapen måste ytterligare belysas från sekretessynpunkt. Den föreslagna regeln i vapenlagen torde inte vara sekretessbrytande; den innefattar i vart fall ingen sådan uppgiftsskyldighet som avses i 10 kap. 28 § OSL.

Detta yttrande har beslutats av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden. I beslutet har ledamöterna Sigurd Heuman, ordförande, Susanne Nylund, Susanne Eberstein, Ulf Grape, Leif Hallberg, Berit Jóhannesson, Alf Karlsson, Eric Myrin och Stefan Tornberg deltagit. Föredragande har varit Lisa Lundin.

Sigurd Heuman

Lisa Lundin